

АКТУАЛЬНІСТЬ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

На сьогоднішньому етапі розвитку суспільства підхід до автоматизованих систем прийняття рішень диктує не тільки зміни в технологіях, а й потреби розвитку нового бізнесу. Сучасні інформаційні системи (ІС) можуть допомогти суб'єктам господарювання створювати рішення, які будуть більш послідовними, ніж роблять люди. Рішення можуть допомогти менеджерам швидко переходити від розуміння до вирішення і дії. Такі рішення будуть раціональними, обґрунтованими, емоційна складова рішень відійде на задній план. Більше того, ІС потенційно можуть допомогти скоротити витрати на робочу силу, підвищити якість, застосовувати політику для більш оперативного реагування, і т. д. Для особи, що приймає рішення (ОПР) та експертів стає важливим питанням, як автоматизувати все більше рішень, які рішення мають бути зроблені людьми і, які можуть бути комп'ютеризовані. Швидкодія обробки інформації і прийняття рішень тісно пов'язується із продуктивністю організації. У автоматизованих ІС приймати рішення можна швидше, обґрунтованіше і для великої кількості даних різної природи [1].

Використання сучасних комп'ютерних засобів дозволяє:

- ОПР автоматизовано забезпечувати підтримку приймати рішення у слабоструктурованих або неструктурованих задачах;
- інтелект ОПР та результуюча інформація є єдиним цілим при прийнятті рішення;
- допомагати ОПР вибрати оптимальне рішення, а не граничне серед варіантів. Контроль за прийняттям рішення залишати за людиною;
- використовувати у прийнятті рішень міркування та оцінки ОПР, а також їх пріоритети;
- підтримувати інтерактивний режим на етапах прийняття рішень [2].

Комп'ютеризовані засоби обробки інформації зорієнтовані на гнучкість, адаптовані для різних економічних, політичних, фінансових та інших змін, а також до різних підходів у розв'язанні задач [3]. За умов швидких змін внутрішнього і зовнішнього середовища та глобалізації фінансового сектору, такі системи є перспективною галуззю для використання математичних моделей, як на державному рівні, так і на рівні окремих суб'єктів [4].

Перебудова класичної банківської системи на автоматизовану (повністю електронний банк, у якому можливо не тільки інтернет-платежі, але і нові угоди інвестиційного характеру), потребує технологічної підтримки у створенні нової концепції для прийняття рішень. Рішення мають бути прозорі, неупереджені і обґрунтовані, як для банку, так і для суб'єкта. Для прикладу, ІС кредитоспроможності підприємств дасть можливість робити, як внутрішню банківську оцінку, так і «он-лайн експрес оцінку» [5]. Тобто, коли суб'єкт заповняє заяву і миттєво починається автоматизований процес прийняття

кредитного рішення, не вимагаючи великого традиційного пакету документів, після чого, наприклад, банк відправляє пакет договорів до нотаріуса, а суб'єкт вказує зручний час для підписання угоди.

Поряд із тим, у наукових джерелах недостатньою мірою висвітлено розробки та впровадження автоматизованих ІС обробки фінансової інформації на рівні суб'єктів господарювання. На сучасному етапі розвитку економіки України, теоретичні дослідження в комп'ютеризованих засобах обробки інформації не висвітлюють, потрібним чином, розробку програмних систем у фінансових задачах на основі математичного апарату. Також відсутній системний підхід до вирішення питань управління фінансами на рівні окремого суб'єкта господарювання, що в свою чергу впливає на його фінансове становище.

Існує багато різних класифікацій моделей, які оцінюють кредитоспроможність підприємств, але найефективнішими можемо виділити ті, які здійснюють комплексне, багатofакторне оцінювання і базуються на нечіткостях. Методиками оцінки кредитоспроможності підприємств займаються багато вчених, серед яких можемо відмітити: Азарова А.О., Е. Альтман, Зайченко Ю.П., Ковальов В.В., Р. Ліс, Матвійчук А.В., Недосекін А.О., Рузакова О.В., Терещенко О.О., Чернова В.Г., Шермет А.Д. та інші. Розробку прикладних програмних продуктів на основі методів фінансового аналізу здійснюють такі компанії, як: SAS-Credit Scoring for Banking, WARD, EQUIS, Camel, Dm Score, Hyper Logic, BAAN, «Альт-Фінансы» та інші.

В перехідний період банківської системи ринок програмних продуктів лише зароджується. В більшості випадках зарубіжні представники пристосовують свої програмні продукти під український ринок. Тому актуальним є створення нових ідейних підходів до оцінки кредитоспроможності підприємств і втілення їх у автоматизовану інформаційну систему.

ЛІТЕРАТУРА

1. Саати Т.Л. Принятие решений при зависимостях и обратных связях: аналитические сети / Т.Л. Саати. – М.: ЛКИ, 2008. – 360 с.
2. Олексюк О.С. Системи підтримки прийняття фінансових рішень на макрорівні / О.С. Олексюк. – К.: Наукова думка, 1988. – 508 с.
3. Бусленко Н.П. Моделирование сложных систем / Н.П. Бусленко. – М.: Наука, 1978. – 400 с.
4. Клебанова Т.С. Модели и методы координации в крупномасштабных системах: Монография / Т.С. Клебанова, Ч.Х. Мондована. – Харьков: ООО «Бизнес-Информ», 2002. – 138 с.
5. Маляр М.М., Поліщук В.В. Інформаційна система по оцінці кредитоспроможності підприємств та інвестиційних проектів // Управління розвитком складних систем. – Київський національний університет будівництва і архітектури, 2013. – №16-2013. – С. 164-170. ISSN 2219-5300